

A Budapesti Műszaki Egyetem jövője

Az V. emeleti szobából messzire látni: terek, háztetők fölött fut végig a tekintet, s ha az ablak mellől pillantunk a mélybe, fiatalok rajásiet az egymásba futó utcákon. Messziségeket tár fel a téma is, amiről beszélgetünk: az elkövetkező esztendő távlatait. Vaskos, több, mint ötszáz oldalas könyv az időgépünk, mellyel a jövődöbe szállunk. Címe: Tanulmány a Budapesti Műszaki Egyetem húszéves fejlesztési tervéről. Informátorunk, Vajda Lázár gazdasági rektorhelyettes, könnyűszerrel eligazodik az oldalak sűrűjében. Látni, hogy első moccanásától kezdve ismeri a tervet.

— Hogyan jött létre a távlati terv?

— Mielőtt a kérdésre válaszolnék — kezdi a rektorhelyettes —, hadd szóljak néhány szót az »előzményekről«. A Budapesti Műszaki Egyetem a felszabadulás előtt szinte állandó harcot vívott a mindenkori kormányzattal, hogy a műszaki felsőoktatást a kor színvonalára emelje. Az anyagi eszközök, szervezeti keretek — különösen a Horthy-korszakban — alig vagy egyáltalán nem voltak elégségesek a korszerűség biztosítására. Hogy egyetemünk mérnök-képző és tudományos tevékenysége mégis magas színvonalon folyt, nemzetközileg elismert tekintéllyel, az kiváló professzorainak köszönhető. A felszabadulás az intézmény életében is új korszakot nyitott. Kapuján a munkás- és parasztfiatalok tömege öntözött be, megújult az oktatás tartalma és módszere, s az új tanszékek és laboratóriumok egész sora jött létre. Az egyetem állandóan arra törekedett, hogy rohamvást fejlődő iparunk igényeit kielégítse. Am ez megfelelő távlati tervek hiányában nem sikerült teljes mértékben. Az »alkalmi« fejlesztés korszaka most lezárult. 1962-ben az Országos Terhivatal kidolgozta húsz évre az ország mérnökszükségletét. Ez a körülmény a másik három műszaki egyetemmel együtt ránk is nagy feladatot ró: megoldása lehetetlen jól átgondolt, realis távlati terv nélkül. Még 1962 februárjában bizottság alakult a tervezési problémák tanulmányozására, a munka előkészítésére. Ez év elején megkezdődött a konkrét terv kidolgozása. A központi és kari bizottságok mellett részt vettek ebben a munkában egyetemünk oktatói és más dolgozói, valamint párt-, szakszervezeti és KISZ-szervei; összesen mintegy 220 dolgozó munkálkodott a terven. Az előzetes, olykor több változatban kidolgozott koncepciókat a legkülönbözőbb fórumok vitatták meg, így például a beépítési tervet megtárgyalták országunk neves építészei, köztük az Építőipari Egyetem professzorai. Ilyen alapos előkészítéssel igyekeztünk a terv realitását biztosítani. A viták során alakult ki a végleges forma, melyet jóváhagyásra az illetékes szervek elé terjesztettünk.

— Szeretnénk néhány adatot megismerni a tervből. Legelőször is a létszám és szervezeti felépítés alakulásáról, valamint az oktatás korszerűsítéséről.

— Ime néhány kerek és százalékos szám! 1975-re a terv szerint eléri egyetemünk a »maximális telítettséget«: 8600 nappali tagozatos, 400 külföldi ösztöndíjas, 5200 esti és 3100 levelező tagozatos hallgatóval. Mellettük mintegy 2500-ra emelkedik a mérnök-továbbképzésben, illetőleg a szakmérnök-képzésben részt vevők száma. Az egyetem hallgatóinak összlétszáma tehát megközelíti a 20 000-et. A fejlődés mértékének szemléltetésére említem meg, hogy a jelenlegi tanévben mintegy 10 000 hallgatónk van. A tervidőszak alatt nagyot emelkedik a dolgozók létszáma is: az oktatóké megkétszereződik, a nem oktatói munkakörben dolgozóké pedig másfélszeresével növekszik. Iparunk korszerű átalakulásának és fejlesztésének figyelembevételével terveztük meg az egyetem szervezeti fejlesztését. 1975-re a jelenlegi három kar helyett hat karon folyik majd az oktatás: a gépészmérnöki kar két, a villamosmérnöki pedig három új karra tagozódik. A bővítés és korszerűsítés természetesen nemcsak a létszám és karok, tanszékek növelésében jelentkezik, hanem az oktatás módszereiben és egyéb feltételeiben is. A legmagasabb technikai igényeknek megfelelően felszerelt laboratóriumok, műhelyek építésével, a meglévők felújításával igyekeztünk biztosítani az elméleti és gyakorlati képzés, valamint a kutatómunka feltételeit. Ennek érdekében nagy gondot fordítottunk a gép- és műszerpark modernizálására, bővítésére is. Jelenleg egy hallgatóra 30 000 forint értékű gép és műszer jut, 1980-ban ez az érték — noha közben a hallgatók száma megkétszereződik — 40 000 forintra emelkedik. Nagy szerepet szánunk a könyvtárnak is; az intézeti könyvtári hálózatot bővítjük elsősorban, modern olvasótermekkel és raktározásra alkalmas helyiségekkel, hogy a hallgatók minél közvetlenebbül hozzájussanak a szükséges szakkönyvekhez.

— Milyen új létesítmények szerepelnek a tervben?

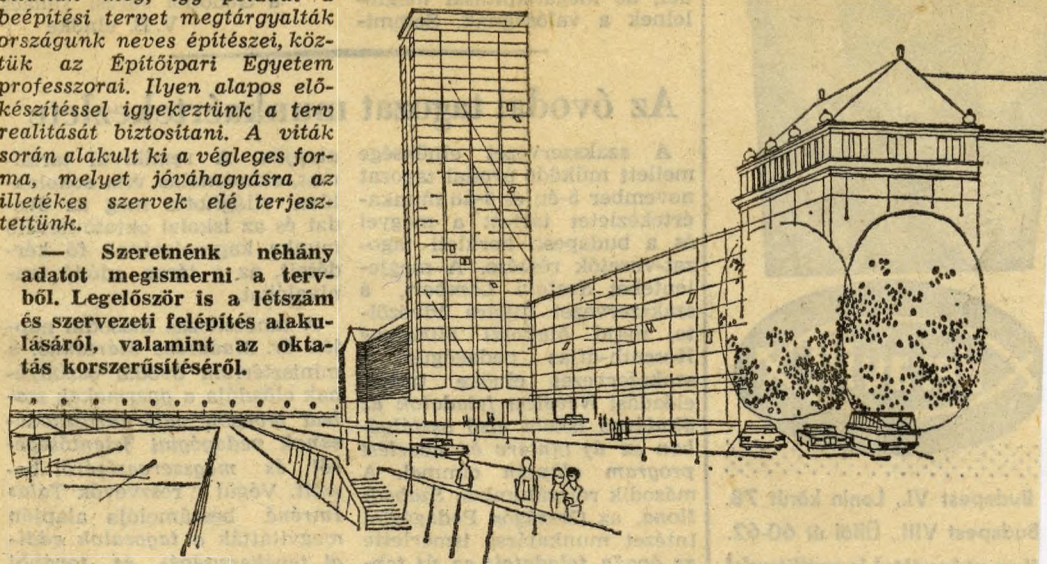
— A fejlesztés méreteinek érzékeltetésére először a beépítendő területről egy-két adatot. Az egyetem központi telepének jelenlegi hasznos területe 80 000 négyzetméter, ez húsz év során 50 000 négyzetméterrel növekszik. A központi telepen kívül levő létesítmények (diákokthozok, stb.) jelenlegi 67 000 négyzetméternyi területe pedig 127 000-re emelkedik. Öt új, hatalmas tanulmányi épületet emelünk, valamint egy körülbelül 100 méter magas toronyházat, melyben a laboratórium nélküli tanszékek és az összes igazgatási szervek kapnak helyet.

A diákléti intézményekről sem feledkezve meg, több diákokthoz, kollégiumot építünk, 3500 férőhellyel, kétszemélyes szobákkal. Két, egyenként 3500 fős és egy 2000 fős menza felállítására is szerepel a tervben. E létesítmények révén sikerül elérnünk, hogy hallgatóink 50 százaléka diákokthozokban lakjék, és valamennyi dolgozó, hallgató menzai ellátásban részesüljön. Az egyetem kulturális lehetőségeit bővíti majd a tervidőszak végén megépülő 1200 személyes hatalmas kultúrterem, a testnevelés és sport céljait pedig az uszoda, csónakház, sportpálya szolgálják. Jelenlegi rendezőintézetünket úgynevezett »tizenhét férőhelyes szakorvosi rendelővé« fejlesztjük. A terv egyik érdekessége a központi mosoda, mely a budapesti felsőoktatási intézmények szükségleteit elégíti ki. Teljesítményének jellemzésére: hetente 20 000 inget fog mosni, és 21 000 kilogramm lesz a szárazruhakapacitása. Az említett építményeket részben az egyetem mostani területén, részben annak közelébe telepítjük. A terv megvalósítása 1 milliárd forintos beruházást igényel. És igényli valamennyi érdekelt szerv odaadó, összehangolt tervszerű munkáját. Mindenekelőtt építőiparunknak kell helytállnia. Mert hiába tervezzük meg — még oly szabatosan — a létszám, a műhelyek, a jóléti intézmények növelését, ha a szükséges épületek nem készülnek el időre. Máris vannak problémáink. Nem vagyunk megelegedve most készülő tanulmányi épületeink építési ütemével. Ha az építkezést továbbra is ilyen vontatottan folytatjuk, félő, hogy nem tudjuk teljesíteni jövő évi beiskolázási feladatainkat. Egy másik összefüggést is megemlítek: a vázolt, húsz évre tervezett, nagyarányú közvetlen beruházás számos kapcsolódó beruházást von maga után: bölcsőde, óvoda, lakások, üdülők építését, hisz ezek nélkül aligha gondolhatunk például az egyetemi dolgozók létszámának a növelésére. Megannyi beruházás más-más szerv feladata, amelynek saját távlati tervét idejében össze kell hangolnia a miénkkel.

Ésre sem vesszük, hogy elfutottak a percek, míg az adatok szárnyán a jövőt jártuk. Egy-egy szám, egy-egy mondat végére a cölöpverőgép kemény, nehéz ütése tett pontot. Nem messi így új egyetemi épület alapozásához verték a betonoszlopokat a laza lágy-mányosi földbe.

Az elkövetkező húsz esztendőről beszélgettünk: számokban. S ahogy magunk elé idéztük a beléjük sűrített jövőt, képzeletben új címet adtunk a tervet őrző könyvnek, valami ilyent: Századunk regénye.

Fényi András

A Műgyetem rakpart képe — húsz év múlva